

(concept)

Jaarplan en begroting 2021

**Regio
Noordoost
Brabant**

Status/planning jaarplan 2021 Regio Noordoost Brabant	
13 februari 2020	Bespreken concept-jaarplan in Dagelijks Bestuur Regio Noordoost Brabant
19 maart 2020	Bespreken in portefeuillehoudersoverleggen op Bestuurlijke Regiodag
2 april 2020	Bespreken adviezen uit portefeuillehoudersoverleggen in Dagelijks Bestuur
16 april 2020	Vaststellen concept-jaarplan in Bestuurlijke Regiegroep
April-juni 2020	Voorleggen aan gemeenteraden voor zienswijzen
25 juni 2020	Bespreken eventueel ingekomen zienswijzen in Dagelijks Bestuur
9 juli 2020	Definitieve vaststelling jaarplan in Bestuurlijke Regiegroep

Een nieuwe fase in samenwerken

In 2021 gaan we met Regio Noordoost Brabant een nieuwe fase in. Het is mooi én ook spannend om onze nog jonge samenwerking nog meer vorm en inhoud te geven. Tegelijkertijd erkennen we de diversiteit in onze regio, maar we zijn en blijven wel gelijkwaardig. Dat betekent elkaar wat gunnen en ook waarmaken wat we afspreken. Dit is een belangrijke basis voor onze samenwerking, naast de nieuwe inhoudelijke Samenwerkingsagenda.

Samenwerken is niet alleen plannen maken, maar ook samen dóen. Ten tijde van het opstellen van dit jaarplan zitten we midden in een crisis als gevolg van een corona pandemie. Dankzij de stevige basis van onze samenwerking zijn we in staat gebleken om samen adequaat op te treden in crisissituaties. Ons samenwerkingsnetwerk is solide en robuust. We weten elkaar snel te vinden en te helpen. Juist in dit soort situaties geldt: beter een goede buur dan een verre vriend.

Dit jaar gaan we de vruchten plukken van de stappen die we in 2020 zetten in de samenwerking met Provincie Noord-Brabant, omliggende regio's en het Rijk. Een mogelijke toekenning van een bijdrage uit het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland zou een enorme versnelling aan de ontwikkeling van onze AgroProeftuin de Peel geven. Voor de samenwerking met de provincie maken we een gezamenlijk uitvoeringsprogramma op de onderdelen waar we synergie kunnen bereiken. Tot slot wil het kabinet samen met onze regio een 'Regio Deal' van 10 miljoen euro sluiten. Dit alles gaat de realisatie van onze Samenwerkingsagenda beter en sneller maken. Voor de leefbaarheid en economie op lange termijn is het belangrijker dan ooit om na de Coronacrisis op volle kracht met de uitvoering van de Samenwerkingsagenda en projecten uit de Regio Deal aan de slag te gaan.

Ten tijde van het opstellen van dit jaarplan 2021 liggen de voorstellen voor de continuering van onze samenwerking voor bij de gemeenteraden en waterschapsbesturen. De besluitvorming over de medewerking en financiële bijdragen van Rijk en Provincie zijn nog niet (exact) bekend. Door de corona-maatregelen heeft dit proces vertraging opgelopen. Om het jaarplan toch op tijd het reguliere besluitvormingsproces te laten doorlopen, moeten we dit jaarplan op hoofdlijnen houden.

We komen met onze regionale samenwerking dus op alle fronten in een nieuwe fase. Een fase waarin we elkaar steeds wat gunnen en de lasten verdelen. Belangrijke maatschappelijke opgaven hebben we in onze Samenwerkingsagenda benoemd. Realisatie daarvan vraagt van ons allen wil, kracht en saamhorigheid. Zo maken we samen het verschil voor de regio!

Jack Mikkers,
Voorzitter Regio Noordoost Brabant

René Peerenboom,
Regiomanager Noordoost Brabant

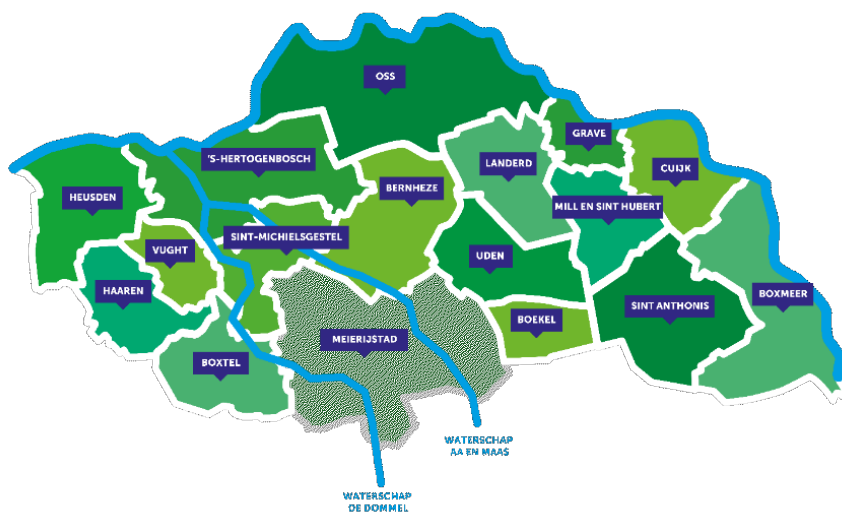
N.B. Waar we spreken over gemeenteraden, bedoelen we ook de algemene besturen van de waterschappen. En waar we spreken over colleges van burgemeester en wethouders, bedoelen we ook de dagelijkse besturen van de waterschappen.

Foto voorzijde:

Tijdens de eerste, zeer geslaagde, Verenigde Voorbereidende Bijeenkomst van Gemeenteraden en Waterschapsbesturen was er een feestelijk momentje rond de Regio Deal.

Inhoudsopgave

Een nieuwe fase in samenwerken	2
1. Uitgangspunten jaarplan	4
2. Samenwerking	5
2.1. Bestuurlijke samenwerking	5
2.2. Nationale samenwerking	6
2.3. Internationale samenwerking	7
3. Communicatie en organisatie	7
3.1. Communicatie	7
3.2. Financieel beheer, personeel en huisvesting	7
4. Begroting 2021	8
4.1. Regiorekening	8
4.2. Inkomsten	8
4.3. Uitgaven	10
4.4. Begroting	10
Bijlage. Eerste stappen nieuwe Samenwerkingsagenda	11

Door de opsplitsing van gemeente Haaren per 1-1-2021 komt Regio Noordoost Brabant er ook wat anders uit te zien.

1. Uitgangspunten jaarplan

Het jaarplan en begroting 2021 is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Jaarplan gebaseerd op voorstellen die ter besluitvorming voorliggen.
Tijdens het opmaken van dit jaarplan 2021 liggen de voorstellen voor de continuering van onze samenwerking voor bij de gemeenteraden en waterschapsbesturen. De besluitvorming hierover bepaalt de inhoudelijke en financiële kaders voor dit jaarplan. Om het jaarplan toch op tijd het reguliere besluitvormingsproces te laten doorlopen, is dit jaarplan gebaseerd op de kaders zoals deze in de voorstellen van Samenwerkingsagenda en Samenwerkingsconvenant zijn opgenomen.
- Deze kaders zijn nog op hoofdlijnen.
Na besluitvorming over de nieuwe Samenwerkingsagenda is een verdiepingsslag nodig: programma's en projecten worden verder uitgewerkt, geprioriteerd en voorzien van menskracht en middelen. Dit zal worden vertaald in een uitvoeringsprogramma, waarbij uiteraard ook de effecten van de corona-crisis op onze prioriteiten worden betrokken. Dit betekent ook dat dit jaarplan deze diepgang nog niet heeft. Voor het jaarplan 2021 kan pas aan het einde van 2020 de uitwerking in werkplannen worden gemaakt. Zoals gebruikelijk worden deze werkplannen ter informatie aan de gemeenteraden en waterschapsbesturen voorgelegd.
- Cofinanciering van Rijk en Provincie is van invloed.
Het kabinet heeft besloten een Regio Deal van 10 miljoen euro te willen sluiten (voor meer informatie klik [hier](#)). De mogelijke toekenning van een bijdrage uit het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland heeft ook invloed op onze activiteiten voor 2021. Dat geldt ook voor de mogelijke aanvullende afspraken met Provincie Noord-Brabant.
- Nieuwe Samenwerkingsagenda leidend.
In ieder geval is de nieuwe Samenwerkingsagenda 'Richting 2030' van Regio Noordoost Brabant leidend voor de activiteiten in 2021 en daarna. Na besluitvorming in het eerste kwartaal van 2020 wordt de agenda vertaald in een uitvoeringsprogramma. Daarbij wordt ook de verdeling en inzet van capaciteit en middelen bepaald. In de Samenwerkingsagenda is voor deze vertaling een richting gegeven voor de eerste stappen in de aanpak van de voorgestelde maatschappelijke opgaven (zie bijlage).

Partners Regio Deal

2. Samenwerking

2.1. Bestuurlijke samenwerking

Wát we doen, hebben we vastgelegd in de Samenwerkingsagenda 'Richting 2030'. Hoe we het doen, leggen we vast in een Samenwerkingsconvenant en Samenwerkingsafspraken. In onze samenwerking hebben we onze eigen spelregels bepaald. Zowel dit convenant als de afspraken lopen mee in de besluitvorming over de Samenwerkingsagenda.

Tijdens de Verenigde Voorbereidende Vergadering voor Gemeenteraden en Waterschapsbesturen werden 13 wijzigingsvoorstellen besproken en gepeild (klik [hier](#))

De nieuwe opzet van de samenwerking is gebaseerd op zes principes:

- We handelen lokaal waar het kan, werken samen wanneer het toegevoegde waarde heeft.
- We koesteren de verschillen: groot-klein; centrum-periferie; regionaal-subregionaal; stad-platteland.
- Bij elke opgave vragen we ons af: wat is nodig, wie is nodig en wat is dus ieders bijdrage.
- Iedereen pakt zijn rol: alle gemeenten en waterschappen dragen bij in kennis, geld, denk- en/of werkkraft.
- We zoeken altijd de samenwerking met de samenleving op. Uiteindelijk doen we het voor onze inwoners.
- We gaan voor balans in de verdeling van 'zoet' en 'zuur' en in de aandacht voor stad en platteland.

De vijf uitgangspunten voor de invulling van de organisatie van de samenwerking zijn:

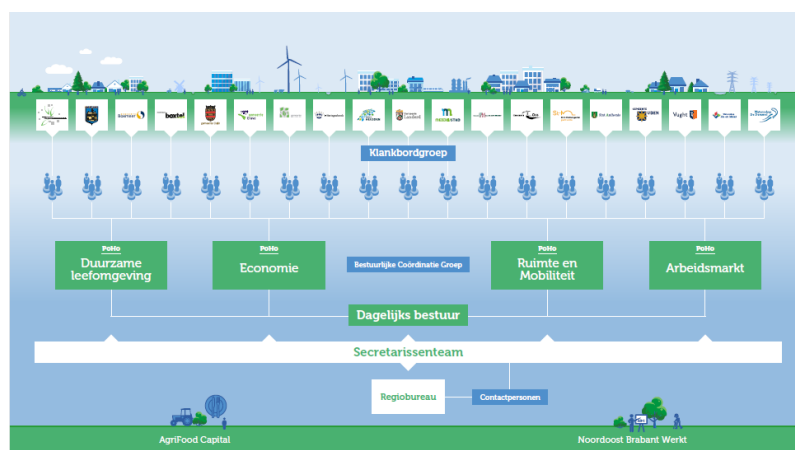
- Samenwerkingsagenda centraal.
- Raden in positie.
- Meer diversiteit.
- Meer slagkracht.
- Meer uitvoeringskracht.

De organisatie van de bestuurlijke samenwerking verandert op de volgende punten:

- De gemeenteraden en de algemeen besturen van de waterschappen zijn de hoogste organen. Zij stellen de beleidsinhoudelijke en financiële kaders vast. De Klankbordgroep van raadsleden heeft een permanente rol gekregen in de samenwerking. Ook worden er Verenigde Voorbereidende Bijeenkomsten georganiseerd om alle raadsleden uit de regio de gelegenheid te geven om de beleids- en financiële kaders met elkaar te bespreken. Tijdens deze bijeenkomst kunnen wijzigingsvoorstellen en –suggesties met elkaar gedeeld en worden via stemming gepeild. Formeel is het geen besluitvormende vergadering.

- Het interne samenspel tussen college en gemeenteraad krijgt meer aandacht¹.
- In de samenwerking van de bestuurders van Regio Noordoost Brabant hebben de portefeuillehoudersoverleggen (bestaande uit wethouders) de belangrijkste inhoudelijke rol: zij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de programma's. Voor onderdelen van deze programma's zijn bestuurlijke en ambtelijke trekkers benoemd en werken actieve bestuurders en ambtenaren in specifieke kopgroepen.
- Het Dagelijks Bestuur, waarin de voorzitters van de portefeuillehoudersoverleggen deelnemen, bepalen de strategie en het beleid van Regio Noordoost Brabant. Ook stelt het Dagelijks Bestuur het jaarplan (met begroting) vast. Hiervoor nemen ze de adviezen van de portefeuillehoudersoverleggen en eventuele zienswijzen uit gemeenteraden ter harte.
- De burgemeesters hebben een meer toezichthoudende, coördinerende en ambassadeursrol. De nieuwe naam van deze groep is de Bestuurlijke Coördinatiegroep.
- Nieuw in de samenwerking is de rol van de gemeentesecretarissen. Als Secretarissenteam hebben zij samen de taak om de organisatie te ondersteunen en te zorgen voor voldoende mensen om alle programma's uit te voeren.

In een kort animatiefilmpje (klik [hier](#) en naar beneden scrollen) is de organisatie van de samenwerking toegelicht.

Totaalplaat van organisatie samenwerking in Regio Noordoost Brabant.

2.2. Nationale samenwerking

Regio Noordoost Brabant zoekt actief de samenwerking met andere partijen:

- Natuurlijk in de eerste plaats met de afzonderlijke gemeenten en waterschappen binnen onze samenwerking.
- Met Provincie Noord-Brabant.
- Landelijk met bijvoorbeeld de ministeries van Economische Zaken en Klimaat (EZK), Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), Infrastructuur en Water (IenW) en Binnenlandse Zaken (BZK) die bijdragen aan onze regionale opgaven. Ook voor de invulling van de Regio Deal.
- Met onderwijs en ondernemers, bijvoorbeeld binnen de triple helix-organisaties van AgriFood Capital en Noordoost Brabant Werkt.
- Met andere regio's, zoals in het dossier Transitie Landbouw met de regio's Zuidoost-Brabant en Noord- en Midden-Limburg.

Verder neemt Regio Noordoost Brabant deel aan het netwerk Regionaal Samenwerken van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

¹ Boxtel heeft dit uitgewerkt op basis van rekenkameronderzoek Bernheze, Boxtel en Meierijstad (klik [hier](#)).

2.3. Internationale samenwerking

Op internationaal niveau trekken we samen op met AgriFood Capital en Provincie Noord-Brabant naar de Europese Unie en andere Europese voedselregio's en het wereldwijde speelveld. Hiermee verruimen we ons speelveld. Dankzij deelname aan thematische platforms en netwerken voor innovatie staat onze regio in nauw contact met andere voedselregio's en -clusters in Europa. In 2019 hebben we de samenwerking versterkt met Regio Foodvalley (Ede en omgeving) en Greenport Regio Venlo, onder de werknaam Food NL. Vanuit de thematische prioriteiten "voeding & gezondheid" en "eiwittransitie" maken we een ambtelijke en bestuurlijke agenda en organiseren we gezamenlijke activiteiten. Daarin worden we ondersteund door onze lobbyist die voor FoodNL o.a. in Brussel actief is.

Net als in de voorgaande jaren spelen we actief in op kansen om (project)subsidies vanuit 'Brussel' of via Europese clusterorganisaties naar de regio te halen. Dit kan door zelf als partner op te treden of door een van de netwerkpartners binnen de regio in een consortium te laten toetreden. Ten slotte ontvangen we samen met AgriFood Capital buitenlandse delegaties. Dat doen we om onze naamsbekendheid te vergroten en om die delegaties nadrukkelijk de kracht van de regio te laten ervaren en de samenwerking te zoeken.

3. Communicatie en organisatie

3.1. Communicatie

Voor de communicatie is in 2019 een nieuwe koers gekozen. Regio Noordoost Brabant heeft zich eigenstandig als regionale samenwerkingsorganisatie gepositioneerd. Niet langer onder de vlag van AgriFood Capital, maar als een eigen identiteit, met een eigen agenda en eigen communicatie. Dat is goed ontvangen door de raden en colleges. Ook het taalgebruik en communicatiemiddelen zijn aangepast, zoals een website, nieuwsbrief en social media. De raads werkgroep Communicatie heeft geholpen om de communicatie naar gemeenteraden, colleges en ambtenaren te verbeteren. Deze raads werkgroep bestaat uit 14 raadsleden uit de regio. De ingezette communicatiekoers zetten we in 2020 voort. Daarbij starten we met de uitwerking van opgave 5 'vertellen over de regio' van de Samenwerkingsagenda. Deze uitwerking wordt onderdeel van het werkplan 2021 van communicatie.

3.2. Financieel beheer, personeel en huisvesting

Regio Noordoost Brabant werkt nauw samen met de werkorganisaties AgriFood Capital, Noordoost Brabant Werkt en OndernemersLift+. Samen streven we naar maximale samenhang en synergie door gezamenlijk op te trekken op het gebied van huisvesting, communicatiecapaciteit, administratie, secretariaat en overlegstructuren. Ook draagt de gezamenlijke huisvesting (op een deel van de tweede verdieping) in Agri & Food Plaza bij aan de netwerksamenwerking met de stakeholders die ook hier en in de nabijheid gevestigd zijn.

Het Regiobureau van Regio Noordoost Brabant bestaat uit een regiomanager, twee parttime secretaresses en een parttime regisseur Communicatie. Daarnaast detacheren de gemeenten en waterschappen parttime medewerkers of huurt het Regiobureau mensen in, zoals een strateeg, programmaregisseurs, administratiemedewerker, een controller en de secretarissen voor portefeuillehoudersoverleggen. De administratief medewerker en de controller zorgen voor de strategische en dagelijkse afhandeling van de inkomende en uitgaande geldstromen. Facilitaire zaken worden afgenomen bij Agri & Food Plaza op de Onderwijsboulevard in 's-Hertogenbosch.

De slagkracht wordt voornamelijk bepaald door de ambtelijke capaciteit die door de deelnemende gemeenten en waterschappen zelf ter beschikking wordt gesteld. De uitvoering van het nieuwe Samenwerkingsconvenant en de Samenwerkingsafspraken vindt plaats op basis van de 'coalitie van de bereidwilligen'. Diegene die wil meedoen, stelt capaciteit en/of middelen beschikbaar.

Tijdens de 'regioreis' zijn de nieuwe opgaven voor de nieuwe Samenwerkingsagenda opgehaald (klik [hier](#)).

4. Begroting 2021

4.1. Regiorekening

Regio Noordoost Brabant beheert de middelen uit de Regiorekening, totaal bijna € 2,7 miljoen. Op deze rekening komen de bijdragen van de gemeenten en waterschappen voor de uitvoering van de regionale samenwerking binnen. De middelen worden vervolgens verdeeld over de organisaties Regio Noordoost Brabant (€ 1,56 per inwoner), AgriFood Capital (€ 1,44 per inwoner) en Noordoost Brabant Werkt (€ 1,00 euro per inwoner). Om deze reden wordt in dit jaarplan de Regiorekening gepresenteerd.

4.2. Inkomsten

In onderstaande tabel zijn de bijdragen per gemeente en voor de waterschappen opgenomen.

Inkomsten 2021						
Convenantpartners	Inwoners	Bijdrage				Totaal
	Op basis 2019 (€1,56/inwoner)	Regio NOB (€1,44/inwoner)	AgriFood Capital (€1,44/inwoner)	NOB Werkt (€1,- /inwoner)		
Bernheze	30.806	€ 48.057	€ 44.361	€ 30.806	€	123.224
Boekel	10.588	€ 16.517	€ 15.247	€ 10.588	€	42.352
Boxmeer	29.065	€ 45.341	€ 41.854	€ 29.065	€	116.260
Boxtel	30.747	€ 47.965	€ 44.276	€ 30.747	€	122.988
Cuijk	24.931	€ 38.892	€ 35.901	€ 24.931	€	99.724
Grave	12.483	€ 19.473	€ 17.976	€ 12.483	€	49.932
Haaren*	14.195	€ 11.072	€ 10.220	€ 7.098	€	28.390
Heusden**	44.135	€ 68.851	€ 63.554	-	€	132.405
Landerd	15.529	€ 24.225	€ 22.362	€ 15.529	€	62.116
Meerijstad	80.815	€ 126.071	€ 116.374	€ 80.815	€	323.260
Mill en Sint Hubert	10.891	€ 16.990	€ 15.683	€ 10.891	€	43.564
Oss	91.451	€ 142.664	€ 131.689	€ 91.451	€	365.804
s-Hertogenbosch	154.205	€ 240.560	€ 222.055	€ 154.205	€	616.820
Sint Anthonis	11.606	€ 18.105	€ 16.713	€ 11.606	€	46.424
Sint-Michielsgestel	28.991	€ 45.226	€ 41.747	€ 28.991	€	115.964
Uden	41.782	€ 65.180	€ 60.166	€ 41.782	€	167.128
Vught	26.396	€ 41.178	€ 38.010	€ 26.396	€	105.584
Bijdrage gemeenten	658.616	€ 1.016.369	€ 938.187	€ 607.384	€	2.561.939
Bijdrage waterschappen		€ 66.064	€ 60.982		€	127.046
Totaal bijdrage convenantpartners		€ 1.082.433	€ 999.169	€ 607.384	€	2.688.985

*) Gemeente Haaren wordt per 1-1-2021 opgesplitst. Helvoirt en Esch blijven in onze regio, dit zijn ongeveer de helft van het totaal aantal inwoners. Verwachte inkomsten zijn derhalve gehalveerd.

**) Gemeenten Heusden valt niet in de arbeidsmarktregio Noordoost-Brabant.

Op basis van de afspraken in het Samenwerkingsconvenant storten de gemeenten en waterschappen uit de regio een financiële bijdrage op Regiorekening. Voor de gemeenten is dit jaarlijks € 3 per inwoner. De bijdrage van beide waterschappen voor het Regiorekening is 6,5% van de totale bijdragen van alle gemeenten (op basis van € 3,-).

Daarnaast is er een jaarlijkse bijdrage van de gemeenten uit de arbeidsmarktregio Noordoost-Brabant. Deze bedraagt € 1 per inwoner voor het programma arbeidsmarkt, dat wordt uitgevoerd door de organisatie Noordoost Brabant Werkt. Met deze bijdragen ontstaat een werkbudget. De gemeente Heusden en de waterschappen zijn geen onderdeel van de arbeidsmarktregio Noordoost-Brabant en dragen dan ook niet bij.

Samenwerken in Regio Noordoost Brabant, AgriFood Capital en Noordoost Brabant Werkt stelt ons in staat om financiering te krijgen van met name Provincie, Rijk en Europa. Deze bijdragen zijn bedoeld voor projecten die de gemeentegrenzen overstijgen. Het is altijd geoorloofd geld; dit kan alleen gebruikt worden voor specifieke doelstellingen. In de meeste gevallen gaat het om bijdragen op basis van cofinanciering: van de deelnemende gemeenten of de regionale samenwerking zelf wordt ook een bijdrage gevraagd. Zo leidt de samenwerking tot extra mogelijkheden. Door de aangegeven uitgangspunten in hoofdstuk 1 is de multiplier nu niet te berekenen. De multiplier komt in het jaarverslag 2020 zodat we dan de daadwerkelijk ontvangen cofinanciering kunnen tonen.

4.3. Uitgaven

De begroting van de uitgaven voor 2021 is nog niet opgesteld, zoals in het voorwoord is genoemd. In de werkplannen wordt een uitwerking van de begrote uitgaven opgenomen. De nadere invulling van deze begroting moet voldoen aan de afspraak uit het Samenwerkingsconvenant dat er minimaal 75% naar de programma's en projecten gaat en maximaal 25% naar overige kosten.

4.4. Begroting

Begroting 2021			
Inkomsten		Uitgaven	
Omschrijving	Bedrag	Omschrijving	Bedrag
Totaal bijdrage convenantpartners	€ 2.688.985	Regio Noordoost Brabant	€ 1.082.433
		AgriFood Capital BV	€ 999.169
		Noordoost Brabant Werkt	€ 607.384
Totaal	€ 2.688.985		€ 2.688.985

Bijlage. Eerste stappen nieuwe Samenwerkingsagenda

De Samenwerkingsagenda van Regio Noordoost Brabant richt zich op mobiliteit en ruimte, leefomgeving (onder andere klimaat en energie) en vestigingsklimaat. De ambitie is een slimme, veerkrachtige regio, op weg naar een circulaire economie. Een regio waarin ruimte blijft om te pionieren. Waarin hard wordt gewerkt en het leven nog steeds goed is. Een regio waarin ook stad en platteland met elkaar in balans zijn, waar we elkaar waarderen en elkaar ook nodig hebben. Een regio met sterke steden met een menselijke maat en een leefbaar platteland dat aan de basis staat van een duurzame, slimme en maatschappelijk houdbare voedselproductie. De Samenwerkingsagenda 'Richting 2030' is [hier](#) (gebruikersnaam= AgendaNOBrabant wachtwoord= SamenRichting2030!) digitaal te raadplegen.

Omgaan met én inspelen op veranderingen vormen dus de rode draad in deze nieuwe Samenwerkingsagenda. Die bestaat uit vijf hoofdpogingen:

Opgave 1 | Vitale leefomgeving

Werken aan een veerkrachtige, aantrekkelijke en gezonde leefomgeving met sterke steden en een vitaal platteland

Ons strategisch doel is een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving met sterke steden en een vitaal platteland, waarbij we nog nadrukkelijker de samenwerking opzoeken tussen stad en platteland. De kern van die samenwerking is elkaar opzoeken en gebruikmaken van elkaars kracht. Het platteland biedt daarbij een gezonde omgeving, met name als bron voor duurzame energiewinning, groen, water, biodiversiteit, ontspanning, vrijetijdsbesteding, nieuwe economische dragers en een duurzaam en gezond voedselproductiesysteem. De steden zijn daarbij krachtige economische motoren, ofwel centra van innovatie en verduurzaming, met de nodige belangrijke voorzieningen.

De manier waarop we als regio het verschil maken

Door als gemeenten en waterschappen samen op te trekken bij belangrijke transitie- en verdelingsvraagstukken zijn we een betrouwbare gesprekspartner voor andere regio's, de provincie, het Rijk en Europa. We agenderen bovenlokale ruimtelijke verdelingsvraagstukken en proberen daarin gezamenlijk koers te bepalen en keuzes te maken. Niet op de laatste plaats omdat sommige vraagstukken niet bij de gemeentegrens ophouden en samen oppakken ook goedkoper en effectiever is. Lastige

vraagstukken gaan we daarbij niet uit de weg. We maken zelf keuzes in plaats van dat ze voor ons worden gemaakt!

Eerste stappen

- We stellen een Regionale EnergieStrategie (RES) op en voeren deze uit.
- We werken de Regioaanpak Klimaatadaptatie Noordoost-Brabant uit en voeren deze uit, met bijzondere aandacht voor:
 - Het vergroenen en verblauwen van stedelijke gebieden en bedrijventerreinen
 - De gevolgen van hittestress en een warmer klimaat voor de volksgezondheid
 - Het vasthouden van water in beekdallandschappen (de waterbergingsgebieden langs de Aa, de Dommel en de Raam), natuurgebieden en de agrarische productiegebieden.
 - Het faciliteren van inwoners, ondernemers/agrariërs, grondeigenaren en semipublieke instellingen om zelf aan de slag gaan met klimaatadaptatie.
- We ontwikkelen een regionale strategie voor de realisatie van de restopgave van het NatuurNetwerk Brabant en de Ecologische Verbindingszones, met als doel de vorming van één aaneengesloten natuurnetwerk en toename van biodiversiteit.
- In afstemming met bedrijfsleven en onderwijs leggen we het accent vooral op het bieden van nieuwe perspectieven (innovatieopgaven) voor de gehele agrifoodsector (kringlooplandbouw). Dat doen we vanuit de stichting AgriFood Capital en de organisaties OndernemersLift+ en Noordoost Brabant Werkt, als onderdeel van de transitie van de landbouw, waarin gemeenten en regio een belangrijke rol hebben in de sanering van bedrijven in kwetsbare gebieden.
- Als onderdeel van de transitie van de landbouw schetsen we niet alleen een nieuw perspectief voor de 'blijvers', maar werken we ook aan de ingrijpende maatschappelijke en fysieke gevolgen van die transitie voor de regio en lokale gemeenschappen.
- Als onderdeel van de transitie van de landbouw vinden we gedragen locaties voor mestbewerking, organiseren we een betere ondersteuning in de saneringsopgave en organiseren we een betere samenwerking met GGD en ODBN op het terrein van respectievelijk gezondheid en vergunningverlening.
- Met de energie-, klimaat- en landbouwtransitie in het achterhoofd voeren we samen met Provincie Noord-Brabant een verkenning uit naar een 'grondbank', om versneld de juiste locaties te kunnen bieden voor die transities en om koppelkansen te bevorderen.
- We zorgen ervoor dat de integrale ruimteteams voor Noordoost-Brabant in het verlengde ligt van de nationale, provinciale en gemeentelijke omgevingsvisies. Met andere woorden: we actualiseren onze Omgevingskoers tot een (Regionale) Omgevingsagenda met een uitvoeringsagenda.
- We ontwikkelen nieuwe verstedelijking gebundeld aan en bij het OV, om stad en land leefbaar en vitaal te houden (ten behoeve van draagvlak voor belangrijke regionale voorzieningen en datzelfde OV, zie ook opgave 2).
- We zoeken nadrukkelijker de afstemming en samenwerking op het gebied van (regionale) voorzieningen, bedrijventerreinen, woningbouw en investeringen in publieke voorzieningen.
- We pakken drie bijzondere gebiedsopgaven in de regio aan met elk een eigen hoofdopgave én een noodzaak tot integrale afweging: De Peel (kringlooplandbouw), 's-Hertogenbosch-Oss (energielandschap en stedelijke opgaven) en Meierijstad (industriële hotspot en de daarbij behorende opgaven).
- We participeren in het uitwerken van de Nationale en Brabantse Omgevingsvisie naar één Omgevingsagenda Zuid-Nederland.

Opgave 2 | Duurzaam bereikbaar

De mobiliteit verduurzamen en ervoor zorgen dat voorzieningen voor iedereen bereikbaar blijven

Ons doel is om Noordoost Brabant optimaal te verbinden met de omliggende regio's. Binnen de regio zorgen we primair voor goede verbindingen voor fiets en (H)OV. We werken aan een verschuiving van autogebruik naar fiets en (H)OV, en bundelen ruimtelijke ontwikkelingen. Mobiliteit verduurzamen en voorzieningen voor iedereen bereikbaar houden.

De manier waarop we als regio het verschil maken

We versterken de goede samenwerking met het Rijk, Provincie en de buurregio's om de belangrijkste mobiliteitsknelpunten in Brabant op te lossen. Daarom participeren we als regio ook in de vertaling van de Nationale en Brabantse Omgevingsvisie naar een Omgevingsagenda Zuid-Nederland. Met Provincie Noord-Brabant maken we afspraken over bijdragen aan infrastructurele projecten. Daarnaast agenderen en benoemen we bereikbaarheidsvraagstukken die op de schaal van de (deel)regio spelen. Daarbij trekken we samen op met Provincie en het Rijk.

Eerste stappen

- We voeren de reeds opgestelde regionale mobiliteitsagenda uit.
- We lobbyen, samen met partners binnen en buiten de provincie, voor het versneld aanpakken van knelpunten in het spoornetwerk (Maaslijn, spoorbrug Ravenstein) en op rijkswegen (A2, A50/Paalgraven, A59/Bankhoef, A73). In de lobby voor de A50 trekken we samen op met de provincies Noord-Brabant en Gelderland, en met Eindhoven.
- We ondersteunen de lobby voor een snelle IC-verbinding tussen Eindhoven en Düsseldorf, voor een hoge IC-frequentie tussen 's-Hertogenbosch en Eindhoven en tussen Nijmegen, 's-Hertogenbosch en Breda, en voor een verkenning naar een effectievere OV-verbinding tussen Nijmegen en Eindhoven (als onderdeel van een landelijke 'Cirkellijn' Amsterdam-Zwolle-Eindhoven-Rotterdam).
- We verkennen een betere verbinding tussen het Land van Cuijk en de Brainportregio.
- We ontwikkelen samen met het Rijk en provincie Noord Brabant een visie op de uitbouw van het (H)OV in Noordoost-Brabant, in het bijzonder de lijnen Oss-Uden/Veghel-Eindhoven, Veghel/Uden-Nijmegen en Uden/Veghel 's-Hertogenbosch.
- We helpen bij het realiseren van vraagafhankelijk, fijnmazig vervoer om voorzieningen bereikbaar te houden. Bijvoorbeeld via Mobility as a Service: kleinschalig georganiseerde mobiliteit, die naast het openbaar vervoer bestaansrecht heeft en vaak georganiseerd wordt vanuit een lokaal platform. Het gaat om het slim combineren van vraag en het aanbod van modaliteiten.
- We ontwikkelen nieuwe verstedelijking gebundeld ten behoeve van draagvlak voor nieuwe vormen van OV.
- We onderzoeken mobiliteitshubs voor Oss, Cuijk, Boxmeer, Uden en Meierijstad.
- We verbouwen het hoofdstation in 's-Hertogenbosch tot knooppunt en 'regiohub': we breiden de (overstap)capaciteit op CS 's-Hertogenbosch uit en zorgen voor een betere aansluiting op regionale OV-stromen.
- We stimuleren een brede werkgeversaanpak gericht op het aanbieden van verschillende modaliteiten voor werknemers als alternatief voor de auto.

Opgave 3 | Aantrekkelijk vestigen

Werken aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat en ruimte bieden voor de banen van de toekomst

We werken aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat en bieden ruimte voor de banen van de toekomst. We creëren voldoende ruimte voor innovatie- en experimenteerruimte in de sectoren waar de regio sterk in is. Hetzelfde geldt voor vernieuwende circulaire bedrijventerreinen. Ook zoeken we samen nieuwe bestemmingen voor vrijkomende agrarische bebouwing en industrieel erfgoed.

De manier waarop we als regio het verschil maken

We staan als overheden voor een gezond vestigingsklimaat. We volgen een heldere koers, bieden continuïteit over de bestuursperiodes heen, proberen obstakels in wet- en regelgeving weg te (laten) nemen en zorgen voor voldoende en voldoende gevarieerde ruimte voor bedrijven om zich te vestigen of door te groeien. Het verbeteren van de interbestuurlijke samenwerking met de provincie en het Rijk is daarbij een must. We proberen met één mond te spreken naar bedrijven en andere overheden, we delen kennis, maken samen beleid en stemmen (soms verplicht) af waar ruimte is voor (nieuwe) bedrijven. Het versterken en vernieuwen van het innovatieklimaat ligt primair op het bordje van AgriFood Capital.

Eerste stappen

- We realiseren het eerste circulaire bedrijventerrein in de regio: Heesch West.
- We blijven afstemmen over werklocaties en detailhandel, maar houden daarbij nadrukkelijker rekening met het aanbod en de beschikbaarheid van arbeidskrachten.
- We experimenteren met ‘innovatietafels’ voor het mkb rondom bijzondere maatschappelijke opgaven, zoals een verantwoord voedselsysteem, vermindering van geuroverlast en gezondheidsrisico’s, en het tegengaan van verdroging.
- We breiden experimenteerruimtes uit, zoals De Grasso in ’s-Hertogenbosch, De Verspillingsfabriek in Veghel, AgroProeftuin De Peel, Pivot Park in Oss en Greentechpark Brabant in Boxtel.
- We breiden de één-loketfunctie uit.
- Gezamenlijk (met partners) gaan we op zoek naar bedrijven die zich in de regio willen vestigen en die de economische structuur kunnen versterken. Het gaat dan specifiek om bedrijven die passen bij een nieuwe economie en de arbeidsmarkt.
- We verkennen op welke wijze de één-loketfunctie kan komen tot intensieve samenwerking met het Werkgeversservicepunt voor ondernemersvragen over personeel.
- We stemmen regelmatig af met de stichting AgriFood Capital, OndernemersLift+ en Noordoost Brabant Werkt over de benodigde maatregelen in het vestigingsklimaat op het gebied van bereikbaarheid, mobiliteit en voorzieningen. Waar mogelijk en nodig trekken we samen op in de lobby.

Opgave 4 | Behoud van talent

Ervoor zorgen dat talenten en jonge gezinnen in de regio blijven of terugkeren

We willen jongeren langer in Noordoost Brabant laten blijven wonen en jonge gezinnen terug laten keren naar onze streek. Daarmee willen we bijdragen aan knelpunten op de arbeidsmarkt en tegelijkertijd borgen we de leefbaarheid van de regio op de lange termijn.

De manier waarop we als regio het verschil maken

Noordoost Brabant Werkt biedt het platform aan gemeenten, bedrijven en partners om acute arbeidsmarktproblemen op te lossen en toekomstige problemen te voorkomen. Regio Noordoost Brabant wil daarnaast ook voorzien in de juiste randvoorwaarden, zoals betaalbare woningen, bereikbare voorzieningen en een aantrekkelijk leefklimaat.

Eerste stappen

- We stemmen onze Samenwerkingsagenda goed af op die van Noordoost Brabant Werkt. Dat betekent: samen zorgen voor de juiste opleidingen en stimuleren en aantrekken van de juiste bedrijvigheid.
- We doen onderzoek naar de specifieke doelgroepen (die we willen behouden en/of aantrekken) en hun behoeften (zoals woningen en voorzieningen) en kijken wat we kunnen leren van buurregio’s.
- We starten in ieder geval met huisvesting en integratie van arbeidsmigranten.

- Waar nodig zorgen we er samen voor dat belangrijke voorzieningen voor de regio behouden blijven en versterkt worden (met name middelbaar en hoger beroepsonderwijs en belangrijke sport- en culturele voorzieningen).
- We synchroniseren woonprogramma's van gemeenten en stemmen die af op de gewenste specifieke doelgroepen. Concreet: we zorgen voor de bouw van de juiste woningen voor jongeren en jonge gezinnen, te beginnen met betaalbare woningen voor starters en doorstarters.
- We zorgen voor een goede bereikbaarheid van (groot)stedelijke voorzieningen.
- We vertellen onze doelgroepen over de aantrekkingskracht van onze regio (landschappelijk, cultuurhistorisch, over het woonklimaat, over onze aantrekkelijke steden met een menselijke maat). Daarbij lichten we specifieke kwaliteiten uit, zoals 'Tuin op het Zuiden' in het Land van Cuijk, Cultuurstad van het Zuiden 's-Hertogenbosch en 'Made in Meierijstad'.

Opgave 5 | Een sterk verhaal

Vertellen over de kracht en trots van onze regio

De regio staat nationaal en internationaal op de kaart. De deuren staan zichtbaar open voor innovatie en voor nieuwe bedrijven, bewoners en talenten. Het is ook algemeen bekend dat onze regio een betekenisvolle rol speelt in Brabant, Nederland en Europa. Op economisch gebied, op onderwijsgebied en als prettig woongebied. We dragen onze kracht en trots zichtbaar en proactief uit.

De manier waarop we als regio het verschil maken

Door als bestuurders en politiek onze trots op de regio uit te dragen, nemen we groepen uit de Brabantse samenleving mee en zorgen we samen voor grotere bekendheid en aantrekkingskracht. Samen vormen we zo een groeiende kring van ambassadeurs!

Eerste stappen

- We dragen allereerst natuurlijk zelf (ieder voor zich) de trots op onze regio uit.
- We inspireren anderen om zich in te zetten als ambassadeur.
- We creëren een platform (jaarlijks netwerkevent) met de belangrijkste stakeholders en ambassadeurs ('deel je trots') en/of sluiten slim aan bij de bestaande dertig netwerkevents.
- Bij het uitdragen van de boodschap stemmen we (samen) af en werken we samen met Stichting AgriFood Capital, OndernemersLift+, Noordoost Brabant Werkt. Ook met de gemeenten die al een citymarketingstrategie voeren en daarin de boodschap, de trots en de kwaliteiten van de regio al hebben opgenomen of willen opnemen en uitlichten (zie ook opgave 4).
- We zorgen benchmarken en leren van andere regio's.
- We voeren, in samenwerking met AgriFood Capital, Foodvalley en Greenport Venlo, een kort onderzoek uit van kansrijke Europese subsidiemogelijkheden, samenwerkingsprojecten en netwerken.
- We 'verbinden' onze regio met andere reeds succesvolle (promotie)netwerken, zoals Brabantstad en G40.
- We verbinden onze regio aan belangrijke netwerken in de Duitse buurregio's. We zorgen er daarbij voor dat we onze lobby op niveau krijgen en dat we steviger achter mogelijke co-financieringsbronnen (kunnen) aangaan. Bovendien benoemen we per onderwerp een bestuurlijk 'gezicht' van de regio.